

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΔΙΚΗ, 24 ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΗ 1911

ΑΡΙΘΜΟΣ 442

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΙΧ. Γ. ΑΒΑΙΚΟΣ. Λόγια πόνου.
ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ. «'Αβέρωφ».
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Παναθήναια, Κινηματογράφος, 'Ιωσήφ,
Κλεάνθης, Ξενοπούλος και Σία.
ΜΕΝΙΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΣ. 'Ο κουμπάρος.
Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ. 'Ο Θεριστής — 'Αλωνάρης.
Ο ΝΟΥΜΑΣ. 'Η βουβαμάρα τής Κοινοβουλευτικής 'Επι-
τροπής.
ΓΑΗΓ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ. Anima.
LOUIS ROUSSEL. Μιά καινούργια κριτική γιά τή «Φλο-
γέρα του Βασιλιά».
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. 'Υπεράνθρωπος.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ. — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΑΒΕΡΩΦ

Στήν «'Ακρόπολη» τών 22 του Θεριστή δια-
βάζουμε τ' ακόλουθα :

ΑΛΑ ΜΟΥΡΟΥΖΗ

«'Ολόκληρος λοιπόν ε στόλος μας εις τας δεξα-
μενάς προς επισκευήν. Μετά τήν «'Αέξαν» και τήν
«'Νίκην» εις τὸ Φάληρον, ὁ «'Αβέρωφ» εις τήν
Πλυμυύθην.

«Δὲν μένει ἄλλο γερὸ πλεόν καράβι τῆς προ-
κοπῆς, ἀφοῦ καὶ αἱ περισσότεροι κανονιοφόροι μας
κατήντησαν σχεδὸν ἄχρηστοι.

«Καὶ σπάζουν μὲν ἀνευθύνως ἀλὰ Μουρούζη.
'Αλλ' ἐκεῖνος ὁμως ἐπλήρωσε, ἐνῶ οἱ κύριοι κυβερ-
νήται μας εἶνε ἐντελῶς ἀνεύθυνοι».

'Αφτὸ μᾶς θυμίζει κάτι τι πολὺ χαρακτηρι-
στικό. Πέρου κάποια Κυρία, πρότεινε τοῦ κ.
Πάλλη νὰ δώσει χρήματα γιά καράβια μας.
Κι' ὁ κ. Πάλλης ἀρνήθηκε νὰ δώσει κι' ἀπάν-
τησε, ἃ θυμᾶμαι καλά, πὼς πρὶν ἀγοράσουμε
μεγάλα καράβια, πρέπει πρῶτα ν' ἀποχτήσουμε
ναφτικὸς ποὺ νιώθουν τὰ χρέη τους.

'Η «'Ακρόπολη» τότες μὲ τὸ συνειθισμένο
ἄκριτο καὶ φτηνὸ πατριωτισμὸ, ἔγραψε πὼς
ἔπρεπε νὰ φιμωθεί τὸ στόμα τοῦ κ. Πάλλη.

Τώρα ὁμως ἑξάστερα βλέπουμε πὼς ἀντὶς νὰ
φιμώνεται τοῦ κ. Πάλλη τὸ στόμα, καλύτερα

εἶναι νὰ ξεβουλώνονται τ' ἀφτιά τῶν ψεφτοπα-
τριωτῶν γιά ν' ἀκοῦν ὅσους ξέρουν τί λένε.

Καὶ τώρα τί θὰ γίνεῖ ; 'Εφκολα τὸ μαντέ-
βεις. Σὲ κράτος ὅπου ὑπάρχουν Ζορμπάδες καὶ
Τυπάλδοι ὄχι μοναχὰ ἀτιμώρητοι παρὰ καὶ προ-
βιθασμένοι, κανεὶς Ρωμιὸς βέβαια δὲ θὰ τιμω-
ρηθεῖ. Μάλιστα κάθε φταίστης λίγο λίγο ἴσως
φημιστεῖ κι' ὡς ἤρωας. Καὶ λίγο λίγο θὰ μορ-
φωθεῖ κάποια παράδοση πὼς τὸ δυστύχημα τὸ
προξένησέ κάτι σὰ συναμοσία τοῦ πρίγκηπα
Γεώργιου ἢ τοῦ βασιλέα μὲ τὴν 'Αγγλικὴ Κυ-
βέρνηση, θὰ μετρηθοῦν μάλιστα καὶ τὰ χρήματα
ποὺ ἄλλαξαν τσέπη.

Μὲ τὸν καιρὸ κάποιος τέτιος μῦθος ἔπειτα θὰ
φανεῖ ἀνώνυμα σὲ καμιὰ ἀγγλικὴ ἐφημερίδα
καλογραμμένος ἀπὸ τὸ γνωστὸ ἀσυνείδητο πρω-
τοψέφτη τῆς Λόντρας, κι' ἔτσι πάει λέγοντας.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ

Λίβερπουλ, 17 τοῦ 'Αλωνάρη 1911

Τὸ νῦ ἐμπνέσαι ἀπὸ τὴν ὑψηλὰ θρονιασμένη ἀρχαία
κλασσικὴ ποίηση ἢ ἀπὸ τὰ ταπεινὰ δημοτικὰ τραγούδια,
δὲ σημαίνει καὶ πολὺ, καλὰ καλὰ νὰ τὸ ξεκάσῃς. «Τὸ πνεῦμα
ὅπου θέλει πνεῖ». 'Αριστουργήματα γίνονται μὲ τὴ λα-
τρεία καὶ μὲ τὴν εὐλογία τοῦ κλασσικοῦ ἀριστουργήματα
γίνονται καὶ μὲ τὴν καταφρόνηση καὶ στὸ πείσμα κάθε
κλασσικοῦ. Τὴν ἀλήθεια τοῦτη μᾶς τὴν τρανολαλεῖ τοῦ
κόσμου ἢ δραματικὴ τέχνη ἀπὸ τὸν Αἰσχύλο ὡς τὸν 'Ιψην.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΒΟΥΒΑΜΑΡΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥ- ΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ. ❀❀❀

Ρωτάμε τὴν Κοινοβουλευτικὴν 'Επιτροπὴν,
μὰ ἐπιτροπὴ δηλ. ποὺ ἐκλέχτηκε, μὲ πρόεδρο
τὸν κ. Μπακόπουλο καὶ μὲ εισηγητὴ τὸν κ.
Λαγοπάτη, νὰ ἐνεργήσῃ πλατιὰ ἀνάκριση καὶ
νὰ ποδειξῇ ἢ ἐμᾶς, τοὺς δημοτικιστάδες, προδό-
τες καὶ πουλημένους, ἢ τὸ Μιστριώτη καὶ τὰ
τοιαῦτα του ψεῦτες καὶ ουκοφάντες — τὴ ρω-
τάμε τὴν περὶφημη αὐτὴ ἐπιτροπὴν, γιὰτί στα-
μάτησε ἀπότομα καὶ ἀδικιολόγητα τὸ ἔργο τῆς ;
Γιατί δὲν παρουσιάστηκε στὴ Βουλὴ νὰ μᾶς πει
τί συμπέρασμα ἔβγαλε ἀπὸ τίς ἀνάκρισεις ποὺ
ἐνέργησε ; Γιατί μούδιασε καὶ σώπασε κ' ἔρηξε
τὸ ζήτημα στὶς ἐλληνικὰς καλέντες ;

Καὶ τὴ ρωτάμε ἀκόμα : Ἐρεῖ τί εὐτύχη

μεγάλη παίρνει πάνου της με τὸ τέτιο φέρισμό της; Ἐρεῖ; πὼς δίνει κάθε δικαίωμα στὸ γερὰρ γραμματοκάπηλο καὶ πατριδέμπορο νὰ σηκωθεί αὐριο καὶ νὰ δημοκοπήσει πάνου στὴ σιωπὴ της καὶ νὰ σαλιαρίσει πὼς ἐπειδὴ τάχα ἡ Ἐπιτροπὴ πείστηκε ἀπὸ τὶς ἀνάκρισες πὼς οἱ μαλλιαροὶ εἶναι προδότες, βουθάθηκε γιὰ νὰ μὴν ἐκθέσει τάχα τὸ Ἵπουργεῖο, ποὺ κι αὐτὸ συμπαθεῖ τοὺς μαλλιαρούς;

Ἄ δὲν τὰ ξέρει αὐτὰ ἡ Ἐπιτροπὴ, τῆς τὰ λέμε μεῖς καὶ τὴ βεβαιώνουμε πὼς γλήγορα θὰ τὸ δεῖ τὸ θάμα, πὼς γλήγορα θὰ δεῖ τὸν ἐφτάφυχο Μιστριώτη νὰ ξαναζωντανεύει καὶ νὰ δημοκοπεῖ μετὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ νὰ καταγγέλνει ξένους δάχτυλους καὶ Ρούσικα ρούβλια.

Θὰ περιμένουμε ἴσαμε τὸ χυνόπωρο ποὺ θὰ ξανανοίξει ἡ Βουλὴ. Θὰ περιμένουμε νὰ δοῦμε ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ξακολουθήσει νὰ σωμαίνει καὶ τότες. Ὅστερα θὰ κάνουμε καὶ μεῖς τὸ χρέος μας. Μιὰ μαύρη στήλη τυπωμένη στὸ «Νουμά» ἔχει μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὴ μαύρη στήλη ποὺ τύπωσε ὁ «Χρόνος» ἀναθεματίζοντας ὄσους στὴ Βουλὴ μιλῆσανε γιὰ τὴ Δημοτικὴ γλῶσσα — γιὰτὶ ὁ «Χρόνος», κ. Λαγοπάτη, ἄμα διαβαστεῖ πετιέται στὰ σκουπίδια, ἐνῶ ὁ «Νουμάς» φυλάγεται μέσα στὶς βιβλιοθήκες καὶ πάντα θὰ διαβάζεται.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1

Ἔιτανε τὸν καιρὸ ποὺ διάβαζα νὰ δώσω ἐξετάσεις στὸ Πανεπιστήμιο. Πολεμοῦσα νὰ μάθω ἀπόξω τοὺς ὀρισμούς καὶ τὶς διακρίσεις ἀπὸ τὶς διαφορὰς Δουλετες — ἕνας ἀπὸ τοὺς σοφοὺς ποὺ θὰ μᾶς ξετάζανε ἀπαιτοῦσε νὰ τοῦ ἀπαντοῦμε μετὰ τὰ ἴδια λόγια τοῦ βιβλίου του — στὰν ἀνοιξε ἄξαφνα ἡ πόρτα κι ὁ ξάδερφός μου Νίκος Γκάδρας χύμησε στὴν κάμαρα:

«Εἶμαι τελειωμένος! Θέλω γλήγορα καφέ. Ἐρχομαι ἴσια ἀπὸ τὸ βαπόρι. Ἀνέβηκα στὴν Ἀθήνα νὰ δῶ ἐσένα μοναχά. Τὸ βράδι ξαναφέβγω», εἶπε πρὶν προφτάσω νὰ καλοσηκωθῶ καὶ νὰ χαιρετηθοῦμε.

Πῆγα κι ἀναψα τὸ καμινένο, ἐνῶ ἐκεῖνος ξαπλώθηκε στὸ κρεβάτι μου.

«Πᾶς νὰναλάβεις τὰ καθήκοντά σου;» τὸν ρώτησα.

«Ποιά καθήκοντά μου;» ἀπάντησε ἀδιάφορα.

«Μὴν εἶταν ἄλλος Νίκος Γκάδρας;»

Δὲν εἶταν πολλὰς μέρες ποὺ εἶχα δεῖ στὴν ἐφημερίδα πὼς διορίστηκε γραμματικὸς τῆς Ἐφορίας στὰ Σάλωνα.

«Οὐφ! Ἀηδίες τοῦ πατέρα μου. Μὲ ξυτέλισε χωρὶς νὰ μὲ ρωτήσει».

«Ὅστε δὲν πᾶς;»

«Αὐτὸ δὲ μούλειπε!»

«Τότε γιὰ ποῦ μετὰ τὸ καλὸ; Εἶπες, φέβγεις ἀπόψε».

«Φτιάσε πρῶτα τὸν καφέ κ' ἐπειτα σ'τὰ λέω. Εἶμαι κατακομένος. Δὲν ἐκλείσα μάτι ὀληνύχτα. Σὰ νὰ μὴ φτάνανε οἱ κοριοί, εἶταν καὶ τὰ βόδια ἀποπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Καλὰ κάνω καὶ δὲν ταξιδέβω ποτὲ μετὰ τὸ παλιοβάπορο».

«Τί, μετὰ τὴν «Πάρο» ἦρθες;»

«Μ' αὐτὸν τὸ διάλο. Ἀφοῦ φόρτωσα τὰ καπνὰ μ' αὐτό, μοῦ δώσανε μπιλιέτο τζάμπα».

«Ποιά καπνὰ;» ρώτησα ἐνῶ τοῦ ἔδινε τὸν καφέ.

«Πᾶω μετὰ καπνὰ στὴ Σύρα», εἶπε κι ἀνασηκώθηκε.

Τὸν κοίταξα: «Μὲ καπνὰ στὴ Σύρα;!»

Κοῦνησε τὸ κεφάλι: «Ἔλα, φέρε ἕνα τοιγάρο», εἶπε.

Τοῦ ἔδωσα τὸ πακέτο μου μετὰ τὸν καπνὸ. Μὰ τὸ πέταξε πάλι στὸ τραπέζι.

«Δὲν μπορῶ νὰ στρίψω. Στείλε νὰ μᾶς πάρουν τοιγαρέτα».

Βγήκα στὸ παράθυρο καὶ κοίταξα μὴν περνᾷ στὸ δρόμο κανεὶς λούστρος. Δὲν μπόρεσα νὰ δῶ κανέναν καὶ ξαναγύρισα μέσα.

«Ἀδύνατο νὰ πῶ καφέ χωρὶς τοιγάρο», εἶπε πάλι.

Ἄναγκάστηκα νὰ φωνάξω τὴ νοικοκυρὰ μου. Τῆς ἔδωσα ἕνα μόνο καὶ τὴν ἔστειλα στὸ καπνοπωλεῖο, ποὺ εἶτανε στὴ γωνιά τοῦ δρόμου.

Ὁ ξάδερφός μου σηκώθηκε καὶ περπατοῦσε ἀμιλητος πέρα δῶθε στὴν κάμαρα. Εἶτανε κοντὰ στὴν πόρτα, ἄμκ σὲ λίγο ἦρθε ἡ νοικοκυρὰ μετὰ τὰ τοιγάρα. Τὰ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τῆς, τῆς ἄφησε μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὰ ρέστα καὶ πέταξε τὰλλα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

«Ἐμπόριο λοιπόν», τοῦ εἶπα, ἀφοῦ ἀναψε ἕνα τοιγάρο καὶ ξανακάθησε μπροστὰ στὸν καφέ του.

«Ἐμπόριο, ναί! πῶς, δὲ σ' ἀρέσει;»

«Ταυριάζει μετὰ τὴν πώληση πιότερο ἀπὸ τὸ ὑπαλληλικὸ;»

«Ἡ πώληση εἶναι ζωὴ κ' ἡ ζωὴ εἶναι ἐμπόριο», εἶπε φουσώντας τὸν καπνὸ σὲ φιλά, ψιλοτύτικα στεφάνια. «Τί με κοιτᾶς; Δὲν τὸ καταλαβαίνεις;»

Σηκώθηκε, ἔσκισε δυοτρεῖς φορές τὴν κάμαρα, κοιτάζοντας τὸ πάτωμα καὶ καπνίζοντας: ἔπειτα πέταξε τὸ τοιγάρο του ἀπὸ τὰνοιχτὸ παράθυρο καὶ στάθηκε μπροστὰ μου:

«Τί με κοιτᾶς;»

«Ποῦ πέταξες τὸ τοιγάρο. Δὲ σ' ἀρέσει ὁ καπνός;»

«Δὲν καπνίζω ποτὲ τοιγάρο πέρα ἀπὸ δέκα ρουφιζιές».

«Κακὸ συνήθιο γιὰ ἕναν ἐμπορο. Τὸ ἐμπόριο θέλει οἰκονομία».

«Κολοκῦθια! Προϊστορικὲς ιδέες! Αὐτοῦ βρῖσκεται ἀκόμα τὸ ἐμπορικὸ σου δικαίω; Τὸ ἐμπόριο εἶναι ἐμπνευση, πὲς τοῦ καθηγητῆ σου. Τόλμη, κίνητος σὰν τὴ ζωὴ. Γι' αὐτὸ εἶναι πώληση μετὰ νοιώθεις;»